

УДК 78.03

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863.1/30.212204>**Юлія ДАНИЛЬЧЕНКО,**

orcid.org/0000-0003-1243-6728

аспірант кафедри музичного мистецтва та хореографії
Луганського національного університету імені Тараса Шевченка
(Старобільськ, Луганська область, Україна) julia.danilchenko555@gmail.com**ТВОРЧИЙ ШЛЯХ ЯНА КЛАРКА В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ
ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКОГО ФЛЕЙТОВОГО МИСТЕЦТВА
НА ЗЛАМІ ХХ–ХХІ СТ.**

Мета статті полягає в дослідженні творчого шляху Яна Кларка у процесі формування флейтового мистецтва на зламі ХХ – ХХІ ст. Методологію дослідження складає застосування загальнонаукового принципу об'єктивності, історико-типологічного, біографічного, стилізового, виконавського методів у дослідженні особливостей творчої діяльності сучасного британського композитора та виконавця Яна Кларка в контексті західноєвропейської флейтової традиції другої половини ХХ – початку ХХІ ст.

Наукова новизна полягає у системному та комплексному аналізі творчого шляху Яна Кларка, розкритті важливого внеску сучасного виконавця та композитора у розвиток флейтового мистецтва ХХ–ХХІ ст. Творча діяльність композитора та виконавця Яна Кларка є яскравою, самобутньою, інноваційною та багатожанровою, що дозволило йому розширити діапазон професійного флейтового репертуару за допомогою використання новаторського звучання інструменту.

Сучасні твори композитора для флейти стали широко відомими, затребуваними та ввійшли до скарбниці флейтового мистецтва. Музичні твори Яна Кларка входять до репертуару відомих флейтистів-виконавців сучасності, включені до обов'язкового виконання у міжнародних конкурсах. Композитор і виконавець постійно гастролює з концертами містами Європи та Америки.

Випуск музичних альбомів відбувся за допомогою видавництва Peters Edition of the Edexcel GCSE Anthology of Music. Ян Кларк випустив такі відомі сольні альбоми як "Within..." і "Deep Blue", в яких яскраво та переконливо продемонстрував широкому колу флейтистів оригінальну, професійну флейтову музику з використанням широкого спектру розширених флейтових технік, таких як вибухові гармонії, мультифоніка, гліссандо, четвертітони, зміна висоти тону, свистячі звуки, спів із грою.

У своїх творах відомий британський флейтист і композитор експериментує та репрезентує нове звучання флейти в контексті розширення її технічних та акустичних можливостей. Проведення великої кількості майстер-класів Яном Кларком по всій Європі допомогло виконавцям-флейтистам різних рівнів підготовки розкрити кордони звучання інструменту.

Ключові слова: Ян Кларк, композитор, творчий шлях, виконавська майстерність, «авангардна» флейта.

Julia DANILCHENKO,

orcid.org/0000-0003-1243-6728

Graduate Student at the Department of Musical Art and Choreography
Luhansk Taras Shevchenko National University
(Starobilsk, Luhansk region, Ukraine) julia.danilchenko555@gmail.com**THE CREATIVE WAY OF IAN CLARK IN THE CONTEXT
OF THE FORMATION OF WESTERN EUROPEAN FLUTE ART
AT THE TURN OF THE XX–XXI CENTURIES**

The purpose of the article is to study the creative path of Ian Clark in the process of formation of flute art at the turn of the XX – XXI centuries. The research methodology is to apply the general scientific principle of objectivity, historical-typological, biographical, stylistic, performing methods in the study of the creative activity of the modern British composer and performer Ian Clark in the context of Western European flute tradition of the second half XX – early XXI centuries.

The scientific novelty lies in a systematic and comprehensive analysis of the creative path of Ian Clark, revealing the important contribution of modern performers and composers in the development of flute art of the XX – XXI centuries. The creative activity of composer and performer Ian Clark is bright, original, innovative and multi-genre, which, in turn, allowed expanding the range of professional flute repertoire through the use of innovative sounding instrument.

Modern works of the composer for flute became widely known, in demand and entered the treasury of flute art. Ian Clark's musical works are part of the repertoire of famous modern flutists and are included in the obligatory performance in international competitions. The composer / performer is constantly touring with concerts in Europe and America.

The music albums were released with the help of the Peters Edition of the Edexcel GCSE Anthology of Music. Ian Clark has released such well-known solo albums as "Within..." and "Deep Blue", in which he vividly and convincingly

demonstrated to a wide range of flutists original, professional flute music using a wide range of advanced flute techniques, such as explosive harmonies, multiphonics, glissando, quartertones, pitch bending, whistle tones, singing with the play, etc.

Thus, in his works, the famous British flutist and composer experiments and represents the new sound of the flute in the context of expanding the technical and acoustic capabilities of the flute. Ian Clark's large number of master classes across Europe has helped flutists of all levels of training discover the boundaries of the instrument's sound.

Key words: Ian Clark, composer, creative path, performing arts, "avant-garde" flute.

Постановка проблеми. Актуальність теми дослідження визначається суттєвим розвитком флейтового мистецтва другої половини ХХ–ХХІ ст. у музичному просторі. Це зумовлено появою нових конструкцій інструмента, вдосконаленням виконавської майстерності, великою увагою композиторів і науковців до «модернізації» флейти.

Револьюційним відкриттям в області сучасного флейтового виконавства стала діяльність відомого британського флейтиста та композитора Яна Кларка, який у своїх творах активно експериментує з технічними та акустичними можливостями флейти, музичною мовою, засобами і прийомами художньої виразності, широко залучає всю палітру сучасних виконавських технік, постійно займається пошуком неповторного звучання інструменту, створює оригінальні твори для флейти.

Аналіз досліджень. Вказана проблематика тісно пов'язана з дослідженнями закордонних науковців Шеллі Л. Монье (Monier, 2010) та Кристофера Лі Девіса (Davis, 2012), які досліджували життєвий шлях і деякі питання творчої діяльності Яна Кларка. У своїх роботах автори робили музично-теоретичний аналіз деяких творів композитора та розглядали специфіку використання розширених технік флейти, таких як мультіфоніка (multiphonics), гліссандо (glissando / portamento), четвертитони, клацання і трелі з гармонійними сплесками (flicks and trills with harmonic bursts), зміна висоти тону (pitch bending), фруллато (flutter tonguing), плескання язиком (slap-tongue / pizzicato), свистячі звуки (whistle tones), удари клапанами, струмінь свисту (jet whistle), роздуті звуки (overblown notes), циркулярне дихання, вибухові гармонії (explosive harmonies) та інші нетрадиційні прийоми гри на флейті.

Слід зазначити, що комплексне вивчення всіх аспектів творчості сучасного композитора Яна Кларка, який є піонером авангардного флейтового стилю, ще не набуло широкого осмислення та висвітлення в сучасному флейтовому мистецтві.

Мета статті – дослідити творчий шлях Яна Кларка в контексті формування західноєвропей-

ського флейтового мистецтва на зламі ХХ–ХХІ ст.

Виклад основного матеріалу. Ян Кларк – широко відомий британський композитор ХХІ ст., новатор у флейтовому мистецтві, знайний флейтист-виконавець і педагог. Його композиторська та виконавська діяльність значно вплинула на процес збагачення репертуару флейтистів у країнах Європи. Твори Яна Кларка стали всесвітньо визнаними, вони входять до репертуару відомих флейтистів-виконавців і є обов'язковими на міжнародних виконавських конкурсах, які проводять Національна асоціація флейти (*National Flute Association*) і Британське товариство флейти (*British Flute Society*). У своїх творах Ян Кларк за допомогою оригінального композиторського і виконавського стилю виражає особливе бачення сучасного світу. Його твори друкує відоме видавництво *Peters Edition of the Edexcel GCSE (General Certificate of Secondary Education) Anthology of Music* (Davis, 2012: 1).

Ян Кларк народився 4 лютого 1964 року в Бродстейрсі (Broadstairs) графства Кент у південно-східній Англії. З шести років він почав займатися музикою. У сім'ї Яна Кларка любили музикування, тому й прищепили йому любов до музики. Мати композитора давала приватні уроки по фортепіано та віолончелі, співала в Лондонському хорі. Батько Яна Кларка грав на контрабасі в Національному молодіжному оркестрі Великобританії (хоча за професією був хіміком). Виховували музичний смак майбутнього композитора на прикладах класичної музики.

Першим його інструментом була блок флейта. Цей факт сприяв зародженню творчих пріоритетів Яна Кларка і як майбутнього композитора, і як виконавця. У 8 років він почав навчатися гри на фортепіано, хоча більшу зацікавленість виявляв до духового музичного інструменту – флейти.

Навчання гри на флейті розпочалося з 10 років. Першим учителем Яна Кларка був кларнетист, який за словами композитора, заклав основу лише шкідливих звичок (Clarke, 2011). У 16 років Ян Кларк почав займатися у професорів

Школи музики і драми Гілдхолла (*Guildhall School of Music and Drama*)¹ в Лондоні – Саймона Ханта (Simon Hunt) і Аверила Вільямса (Averil Williams) (Dunnivant, 2009).

У період початкового навчання гри на музичних інструментах Ян Кларк грав здебільшого класичну музику, а згодом музиканта зацікавила рок-музика. У підлітковому віці на музичний смак Яна Кларка вплинули друзі, які любили грати на «рок-інструментах» і слухати професійних рок-виконавців. Разом зі своїми друзями він створив власну рок-групу та намагався імпровізувати і складати музику (Davis, 2012: 3).

Ян Кларк мав інтерес до точних наук, особливо до математики, тому він вступив на 1 курс Коледжу економіки і політичних наук у Лондоні (*college at The London School of Economics and Political Science*). Після першого року навчання взяв академічну відпустку і знову вдосконалював виконавську майстерність гри на флейті.

Під час відпустки Ян Кларк залишився в Лондоні і частково займався в Школі музики і драми Гілдхолла. На життя заробляв приватною грою (викладав гру на флейті) і грою в рок-групі. Через рік Ян Кларк повернувся в Лондонський коледж економіки і політичних наук, а далі перевівся до Імперського коледжу в Лондоні (*Imperial College in London*). У 1986 році закінчив навчання в Імперському коледжі і отримав диплом з відзнакою із математики.

Під час навчання в Імперському коледжі Ян Кларк продовжував займатися грою на флейті та брати приватні уроки у професорів Школи Гілдхолла (Вільямса та Ханта), а також у К. Лукаса. Грав у оркестрі Імперського коледжу і Лондонського університету, продовжував грати у власній рок-групі. Саме в цей період він почав вивчати технічні і виражальні можливості флейти (Monier, 2010: 3).

Після закінчення Імперського коледжу в 1986 році Ян Кларк продовжив виступати зі своєю групою, якій у 1986 році запропонували записати власний альбом. Інструментальний альбом “*Environmental Images*”, який було записано в 1987 році для музичної бібліотеки, став революційним, оскільки основу музичних творів складала квазі-структурована імпровізація на флейті (Monier, 2010: 3–4).

Першим твором цього альбому стала композиція Яна Кларка «Гіпноз» (*Hypnosis*) (Davis, 2012: 4). Ян Кларк і його колега по групі С. Пейнтер уклали письмове партнерство, коли почали отримувати запити на написання музики в стилі інді-рок для телебачення. На той час Ян Кларк і С. Пейнтер думали, що вони «на вершині слави», але їм не знадобилося багато часу, щоб зрозуміти, як важко досягти успіху в музичному бізнесі. Результатом співпраці музикантів стала організація компанії з написання та виробництва музики “*Diva Music*” у 1992 році. Завдяки такій співпраці в 2005 році було створено перший сольний альбом Яна Кларка “*Within...*” (Davis, 2012: 5).

Успіх Яна Кларка у композиторській і виконавській діяльності дозволили флейтисту в 2000 році отримати посаду у Школі музики і драми Гілдхол, де він став професором флейти на кафедрі духових та ударних інструментів. З того часу Ян Кларк почав отримувати запрошення до багатьох країн для проведення майстер-класів і виконання своєї музики.

Останніми роками своєї творчої діяльності Ян Кларк зарекомендував себе як один із найпрофесійніших інноваційних флейтистів Великобританії, який виконує і створює сучасні твори. Музичні твори Яна Кларка засновані на розширеній техніці флейтового виконавства. Британське суспільство флейтистів вважає його майстром своєї справи (GSMD, 2007).

Альбоми та твори композитора. Творчий доробок композитора досит вагомий і визнаний одним із найцікавіших сучасних репертуарів флейтистів. Твори Яна Кларка відомі та затребувані у флейтовому музичному суспільстві. Їх виконують в різних країнах світу, включають до конкурсних і концертних програм відомих музичних заходів, наприклад рок-фестиваль *Glastonbury*, *BBC Young Musician Woodwind*. Твори Яна Кларка включають до навчальних програм різних музичних навчальних закладів (Adams MI, 2020).

Одним із найвідоміших творів композитора для флейти без супроводу є “*The Great Train Race*”, що користується величезною популярністю і виконується на сценах великих концертних залів у *Barbican, London & Symphony Hall, Birmingham*.

¹ Школа музики і драми Гілдхолла вважається однією з провідних світових консерваторій і шкіл драматургії. В ній панує творча атмосфера, яка допомагає студентам різних спеціальностей (музикантам, акторам, режисерам, театральним технікам) розвиватися на професійному рівні. Всі зусилля школи спрямовані на сприяння і допомогу своїм студентам в інноваційній, дослідницькій та експериментальній діяльності (I. Clarke flautist / composer, 2020). Цей навчальний заклад було обрано в якості одного з десяти найкращих навчальних закладів світу з мистецтва (*QS World University Rankings, 2016*) і найкращим навчальним закладом мистецтв у журналі *Guardian University Guide 2017* року з нахилом на музику. У ньому навчаються понад 900 студентів із 60 країн. До нього також входять Молодіжна ратуша і Центр молодих музикантів із майже 2500 студентами. Загалом всі випускники Школи музики і драми Гілдхолла є головними надавачами музичної освіти для дітей у віці до 18 років в Великобританії (GSMD, 2020).

Композиції Яна Кларка різноманітні за образним змістом і технічно-виконавським складником. Діапазон його творів досить широкий: від гумористичних до ефірних, в яких композитор використовує як традиційний нотний запис, так і сучасний. Він включає в свої композиції великий спектр розширених технік, таких як мультіфоніка (multiphonics), гліссандо (glissando / portamento), четвертітони, клацання і трелі з гармонійними сплесками (flicks and trills with harmonie bursts), зміна висоти тону (pitch bending), фруллато (flutter tonguing), плескання язиком (slap-tongue / pizzicato), свистячі звуки (whistle tones), удари клапанами, струмись свисту (jet whistle), роздуті звуки (overblown notes), циркулярне дихання, вибухові гармонії (explosive harmonies) та інші.

Такі його твори як *“Zoom Tube”*, *“Orange Dawn”*, *“The Great Train Race”* і *“Hypnosis”* є найбільш затребуваними і цікавими в сучасному флейтовому репертуарі (GSMD, 2007). Перший альбом Яна Кларка *“Within...”* є одним із найуспішніших. Його останній альбом *“Deep Blue”* потрапив до 10 кращих в *UK Classical Artist Chart* і вважається першим альбомом оригінальної флейтової музики (Adams MI, 2020). Композиторське визнання Ян Кларк отримав від музичного товариства Великобританії у 2008 році, коли відомий флейтист Д. Сміт виконав композицію *“Zoom Tube”* в фіналі конкурсу *«Молодого музиканта BBC»*.

Майстер-класи. Ян Кларк провів величезну кількість майстер-класів у Королівській академії музики (*Royal Academy of Music*), Школі музики і драми Гілдохлла (*Guildhall School of Music & Drama*), Королівській Шотландській Академії (*Royal Scottish Academy*), Королівському Валлійському Музичному Коледжі (*Royal Welsh College of Music*), Королівському Північному Музичному Коледжі (*Royal Northern College of Music*) і Музичному Трініті-коледжі (*Trinity College of Music*). У 2014 році він провів майстер-класи в Нью-Йоркському *Juilliard*, *MSM* та *Mannes*. Брав участь у різних сольних концертах і майстер-класах в США, працював із *Flutewise* (Великобританія) протягом багатьох років і був удостоєний звання артиста року (Adams MI, 2020).

Робота в літніх школах. Протягом багатьох років Яна Кларка запрошували в якості виконавця і викладача на кращі міжнародні флейтові курси. Разом із К. Саутворт (Clare Southworth) Ян Кларк багато років очолював Міжнародну Літню Школу

в Волдінгемі (*Woldingham International Summer School*), був постійним викладачем і виконавцем у Шотландській Літній Школі (*Scottish Summer School*) з Віссамом Бустані (Wissam Boustany) і Рут Морлі (Ruth Morely) (Adams MI, 2020).

У 2016 році Ян Кларк провів курс із виконавства на флейті *“Full 21st Century”* в Каліфорнії. У 2017 році брав участь у таких заходах як *3-тя флейта Grolloo* у співпраці з Матіасом Циглером (Matthias Ziegler), Віссамом Бустані (Wissam Boustany), Тімом Кері (Tim Carey) і Євою Кінгма (Eva Kingma) в Нідерландах (I. Clarke flautist / composer, 2020). Нині Ян Кларк викладає і грає в Шотландській міжнародній літній школі флейтистів.

Яна Кларка регулярно запрошують в якості соліста Британське товариство флейти, Міжнародна асоціація флейти. Так, у 2001 році він брав участь у Третньому Міжнародному конгресі флейтистів у Манчестері, у тому ж році дебютував на міжнародній арені в Далласі, у 2003 році був запрошений в якості почесного виконавця на Угорський Національний конкурс (*Hungarian National Flute Event*), у 2005 році виступав на з'їзді *NFA* в Сан-Дієго, у 2006 році брав участь у міжнародному конгресі Британського співтовариства флейтистів *BFS* (NFA, 2020).

У 2009 році знову взяв участь у конгресі *NFA*² в Нью-Йорку і в «Палаці Цезаря» в Лас-Вегасі (Caesar's Palace). Крім зазначених вище міжнародних конгресів, Яна Кларка було запрошено в якості соліста і викладача на музично-виконавські заходи в Канаді, Італії, Бразилії, Франції, Ісландії, Словенії, Угорщині, Нідерландах, Японії. Ян Кларк є виконавцем різножанрової музики – від класичних творів і до рок-музики. Сучасну естрадну музику Ян Кларк виконує з рок-групою *Jethro Tull* під керівництвом Яна Андерсона (Ian Anderson). За визначенням музичного товариства *Adams* Ян Кларк вважається міжнародним виконавцем на флейті Міядзава (Miyazawa) (Adams MI, 2020).

Музичні твори Яна Кларка можна систематизувати за такими категоріями: твори для флейти соло, флейти і фортепіано, флейти і звукозаписних пристроїв, твори для двох і більше флейт із супроводом фортепіано і без супроводу:

- твори для флейти соло: *“Beverley”*, *“The Great Train Race”* (1993), *“Zoom Tube”* (1999);
- твори для флейти і фортепіано: *“Sunstreams”* (1986), *“Sunday Morning”* (1987), *“Orange Dawn”*

² Національна асоціація флейтистів (*NFA*) була заснована в 1972 році. Ця група флейтистів є найбільшою в світі. Приблизно 5000 членів із більш ніж 50 країн збираються особисто, он-лайн, неформально на різних дискусійних форумах, співпрацюють у вигляді публікацій і підручників, як колеги та друзі (NFA, 2020). Членами асоціації також є провідні солісти, оркестрові музиканти, виконавці джазу і світової музики, вчителі, а також дорослі любителі і учні різного віку.

(1992), “Spiral Lament” (1994), “Hypnosis” (1994), “The Mad Hatter” (1994), “Spiral Lament” (2003), “Touching the Ether” (2006), “Hatching Aliens” (2009), “Deep Blue”;

– твори для декількох флейт (ансамблі): “Within...” для 7-ми флейт (1999-2003), “Maya” для двох флейт і фортепіано (2000), “Walk Like This” для 4-х флейт (2002), “Midnight Creep” для флейтового тріо (2009), “Zig Zag Zoo” для хору флейт (2009), “Curves” для трьох флейт і фортепіано (2012);

– твори для флейти і звукозаписного пристрою (Backing CD) (Flute and Electronics): “TRKs” (2001), “Tuberama” (2008), “Within...” (2008) (Adams MI, 2020).

Ян Кларк у композиторській творчості здебільшого спирається на техніку авангардної флейти і сучасну нотацію. За ступенем складності використання розширених технік твори композитора поділяються на:

– найменш складні або багаторівневі твори (“Midnight Creep”, “Walk Like This”, “Zig Zag Zoo”);

– твори без розширених технік (“Hypnosis”, “The Mad Hatter”, “Sunstreams”);

– твори з декількома або додатковими розширеними техніками (“Maya”, “Sunday Morning”, “Midnight Creep”);

– твори середнього рівня, спрямовані до просунутого стандарту (“Spiral Lament”, “Sunday Morning”, “Maya”, “The Great Train Race”, “Deep Blue”, “Beverley”);

– твори просунутого рівня з використанням розширених технік (“Within...” (для 7-ми флейт), “Orange Dawn”, “Curves”, “Touching the Ether”, “Within” (версія для соло флейти), “Zoom Tube”, “Hatching Aliens”, “TRKs”, “Tuberama”).

У зазначених музичних творах Ян Кларк використовує широкий діапазон «флейтового звучання» для оптимального втілення художньо-образного задуму (I. Clarke flautist / composer, 2020).

Твори Яна Кларка було внесено до списку екзаменаційних вимог спеціальними комісіями міжнародного рівня. Об’єднана рада Королів-

ських шкіл музики (1–8 класів) – Британська і Міжнародна екзаменаційні системи (Associated Board of the Royal Schools of Music grade 1–8 plus Diploma – UK and international examining system)³: “Sunstreams”, “Hypnosis”, “The Mad Hatter”.

Британська система іспитів Trinity Guildhall⁴ (1–8 класів) (Trinity Guildhall UK based exam system, grade 1-8 plus Diploma): “Sun streams”, “Beverley” (7 клас); “Hypnosis”, “The Great Train Race” (8 клас). Карнегі-Хол / Королівська консерваторія (екзаменаційна система Канади / США 1-10 клас (Carnegie Hall / Royal Conservatory (Canadian / USA exam system grade 1–10 plus ARCT): “Sunstreams” (8 клас), “Hypnosis” (9 клас), “The Mad Hatter” (10 клас), “The Great Train Race” (ARCT), “Zoom Tube” (ARCT)⁵. Австралійська музична екзаменаційна комісія (AMED): “The Great Train Race”, “Spiral Lament”, “Zoom Tube”, “Orange Dawn”, “Tuberama”.

Твори Яна Кларка регулярно виконують на конкурсах виконавської майстерності. Так, музичні композиції “Zoom Tube”, “Spiral Lament” виконували на конкурсі BBC “Young Musician Woodwind Final” і NFA (USA) “Young Artist”; “Touching the Ether” у 2012 році звучав на конкурсі “British Flute Society Young Artist winner”. Музичні твори Яна Кларка “Orange Dawn”, “Zoom Tube”, “Hatching Aliens”, “Great Train Race”, “Touching the Ether”, “Within...” (версія для соло флейти) найчастіше виконують на сольних концертах Музичних коледжів (I. Clarke flautist / composer, 2020).

Висновки. Дослідження творчого шляху широко відомого британського композитора і виконавця на флейті Яна Кларка в контексті формування західноєвропейського флейтового мистецтва на зламі ХХ–ХХІ ст. доводить, що творча діяльність музиканта дозволила значно розширити діапазон сучасного флейтового репертуару від творів для флейтового соло без супроводу до змішаного звучання флейти зі звукозаписними пристроями, від найменш складних флейтових творів до творів просунутого рівня з використанням розширених технік.

³ ABRSM (Associated Board of the Royal Schools of Music) – екзаменаційна комісія Королівських музичних шкіл, яка розташована в Лондоні (Великобританія). ABRSM є однією з чотирьох екзаменаційних комісій, акредитованих Ofqual (Office of Qualifications and Examinations Regulation – Управлінням з кваліфікації та іспитів) для видачі атестатів і дипломів в області музики. ABRSM входить до структури Національної кваліфікаційної системи Великобританії (UK’s National Qualifications Framework) поряд із Лондонським коледжем музики (London College of Music), Rockschooll Ltd і музичним коледжем Триніті (Trinity College London). Понад 600 000 кандидатів здають іспити ABRSM щороку в більш ніж 93 країнах світу. Rockschooll Ltd є світовим авторитетом в області кваліфікації сучасного мистецтва, висуває високоякісні, академічно суворі вимоги в області музики і виконання. Rockschooll Ltd проводить більше 400 000 іспитів у більш ніж 40 країнах світу. Кваліфікаційні вимоги Rockschooll Ltd включають музичні іспити з таких дисциплін виконання: ударні, бас, електрогітара, акустична гітара, вокал, фортепіано, гавайська гітара і виробництво музики. Вони також пропонують нагороди в області виконавських мистецтв (PAA – Performing Arts Awards) у Музичному театрі, Street Dance і Jazz Dance.

⁴ Trinity Guildhall Examinations (Trinity College London) – міжнародна екзаменаційна комісія, яка надає кваліфікації різних спектрів комунікативних навичок – від музичної, театральної, художньої діяльності до англійської мови на всіх рівнях. Щороку понад 600 000 кандидатів у більш ніж 60 країнах світу проходять оцінку Trinity. Іспити Trinity визнані на міжнародному рівні і повністю акредитовані Ofqual та іншими органами освіти в багатьох країнах світу.

⁵ ARCT – найвищий академічний бал, який присуджується програмою сертифікатів RCM.

Отже, за напрямами були створені твори для флейти соло, твори для флейти з фортепіанним супроводом, ансамблеві твори від двох до семи флейт, твори для флейти зі звукозаписними пристроями. За використанням розширених технік були систематизовані такі твори: багаторівневі твори, твори без залучення розширених технік, твори з додатковими розширеними техніками, твори середнього та просунутого рівня з використанням розширених технік.

У своїй композиторській техніці Ян Кларк здебільшого використовує традиційну техніку флейтової гри. Його твори мелодійні, насичені яскравим звучанням інструмента, не позбавлені незвичних звукових нововведень, які він використовує лише для розкриття образу, глибини музичної думки. Важливо зауважити, що композитор сам виконує власні твори. Таким чином демонструється не тільки особливість використання розширених технік, а й сам творчий процес композитора.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Davis C. L. *Extended Techniques and Electronic Enhancements: A Study of Works by Ian Clarke*: Ph.D. diss. / University of Southern Mississippi, 2012. 174 с.
2. Clarke I. Personal interview with Chrissie Davis, October 10, 2011.
3. Dunnavant J. Composer and Flutist Ian Clarke. *Flute Talk*, 28, № 7 (March 2009). P. 6–8.
4. Ian Clarke flautist / composer. URL: <http://www.ianclarke.net> (дата звернення: 20.04.2020).
5. Guildhall School of Music & Drama. URL: <https://www.gsmd.ac.uk> (дата звернення: 20.04.2020).
6. Monier S. L. *Three works for flute by Ian Clarke: An analysis and performance guide*: D.M.A. diss. / University of Nebraska at Lincoln, 2010. 99 с.
7. Ian Clarke BSc (Hons). ARCS LGSM. Guildhall School of Music & Drama. URL: https://web.archive.org/web/20080420220928/http://www.gsmd.ac.uk/music/people/undergraduate_music_staff/department_of_wind_brass_and_percussion/flute/ian_clarke.html (дата звернення: 20.04.2020).
8. Flute Centre. Ian Clarke. Adams Musical Instruments. URL: <https://www.adams-music.com/l/d/?c=Ian+Clarke&id=0E532352E4124BCA845A3F6DBB20553B&lid=1033> (дата звернення: 20.04.2020).
9. Tutors for 2020. Scottish International Flute Summer School. URL: <https://flutescotland.com/tutors/> (дата звернення: 20.04.2020).
10. The National Flute Association. URL: <http://www.nfaonline.org/> (дата звернення: 20.04.2020).
11. The British Flute Society. URL: <https://bfs.org.uk/> (дата звернення: 20.04.2020).

REFERENCES

1. Davis C. L. (2012) *Extended Techniques and Electronic Enhancements: A Study of Works by Ian Clarke*. Doctor's thesis University of Southern Mississippi.
2. Clarke I. (2011, October 10). Personal interview with Chrissie Davis.
3. Dunnavant J. (2009, March). Composer and Flutist Ian Clarke. *Flute Talk*, 26 (7), P. 6–8.
4. Ian Clarke flautist / composer (2020). URL: <http://www.ianclarke.net>.
5. Guildhall School of Music & Drama (2020). URL: <https://www.gsmd.ac.uk>.
6. Monier S. L. (2010) *Three works for flute by Ian Clarke: An analysis and performance guide*. Doctor's thesis. University of Nebraska at Lincoln.
7. Ian Clarke BSc (Hons) ARCS LGSM (2007). Guildhall School of Music & Drama. URL: https://web.archive.org/web/20080420220928/http://www.gsmd.ac.uk/music/people/undergraduate_music_staff/department_of_wind_brass_and_percussion/flute/ian_clarke.html.
8. Flute Centre. Ian Clarke (2020). Adams Musical Instruments. URL: <https://www.adams-music.com/l/d/?c=Ian+Clarke&id=0E532352E4124BCA845A3F6DBB20553B&lid=1033>.
9. Tutors for 2020 (2020). Scottish International Flute Summer School. URL: <https://flutescotland.com/tutors/>.
10. The National Flute Association (2020). URL: <http://www.nfaonline.org/>.
11. The British Flute Society (2020). URL: <https://bfs.org.uk/>.